

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β – ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

Το παρόν προσαρτάται στο ΓΕΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΚΑΙ ΎΜΕΣΗΣ/ΒΡΑΧΕΙΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΧΙΟΝΟΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΓΕΤΟΥ και αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β1 Γενικά περί συντήρησης και επιτήρησης του οδικού δικτύου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β2 Κατανομή των αρμοδιοτήτων συντήρησης του οδικού δικτύου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β1 Γενικά περί συντήρησης και επιτήρησης του οδικού δικτύου

Σύμφωνα με το Ν. 3481/2006 (ΦΕΚ 162Α/2006) «ως συντήρηση νοείται η αποκατάσταση των βλαβών του οδοστρώματος και των στοιχείων ασφαλείας της οδού (στηθαία, νησίδες ασφαλείας, σήμανση κ.ο.κ.), επιφυλασσομένων των διατάξεων που ισχύουν κάθε φορά για την αρμοδιότητα και τις ευθύνες των Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας.»

Σύμφωνα με τις Οδηγίες Συντήρησης Αυτοκινητοδρόμων - Στοιχειώδης Συντήρηση οι οποίες εκδόθηκαν από την Εγνατία Οδό Α.Ε. και εγκρίθηκαν με την υπ' αριθμ. Δ3β/156/10-Ω/30-6-2003 απόφαση του ΥΠΕΧΩΔΕ και τις Οδηγίες Συντήρησης Αυτοκινητοδρόμων - Κύρια Συντήρηση Οδοστρωμάτων οι οποίες εκδόθηκαν από την Εγνατία Οδό Α.Ε. και εγκρίθηκαν με την υπ' αριθμ. Δ1α/ο/8/60/12-07-2004 απόφαση του ΥΠΕΧΩΔΕ, ως Κύρια Συντήρηση των στοιχείων του αυτοκινητόδρομου ορίζεται το σύνολο των παρεμβάσεων που έχουν ως σκοπό την πλήρη αποκατάσταση της ποιοτικής και δομικής τους κατάστασης. Περιλαμβάνουν εργασίες μεγάλης έκτασης, όπως αποκαταστάσεις, βελτιώσεις και επισκευές των στοιχείων του αυτοκινητόδρομου.

Σύμφωνα με τον Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (Ν. 2696/1999, ΦΕΚ 57Α/1999 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει) άρθρο 10, παράγραφος 1, «Όποιος έχει τις κατά τον παρόντα Κώδικα αρμοδιότητες ή την εξουσία επί του πράγματος, επί του οποίου διεξάγεται δημόσια κυκλοφορία, υποχρεούται να λαμβάνει κάθε μέτρο, ώστε από τη δημόσια κυκλοφορία να μη δημιουργείται κίνδυνος ή ζημία τρίτων προσώπων ή άλλων έννομων αγαθών.»

Σύμφωνα με την γνωμοδότηση 323/2008 του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, η οποία έγινε αποδεκτή με το 46096/22-07-2008 έγγραφο του Υπουργείου Εσωτερικών, «Η αρμοδιότητα των Ο.Τ.Α. Α' Βαθμού για απομάκρυνση πάσης φύσεως αντικειμένων μετά την πρόκληση ατυχημάτων, απορρέει αφενός μεν από τις διατάξεις των άρθρων 75 στοιχείο Ι περιπτ.(β) αριθμ.4 και περ.(γ) αριθμ.4 του Ν.3463/2006 (ΦΕΚ 114 Α'), στις οποίες προβλέπεται αρμοδιότητά τους για την καθαριότητα των κοινοχρήστων χώρων περιλαμβανομένων των οδών, καθώς και για τη λήψη μέτρων για την αποφυγή δυσμενών επιδράσεων στην ασφάλεια της κυκλοφορίας, αφετέρου δε από τις διατάξεις του άρθρου 10 παρ.1 του Ν.2696/1999 «Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας» (ΦΕΚ 57 Α'), με τις οποίες ανατίθεται στις υπηρεσίες οι οποίες είναι αρμόδιες κατά το νόμο για τη συντήρηση των οδών και η αρμοδιότητα για την διασφάλιση και την επίβλεψη της απρόσκοπτης και ασφαλούς διεξαγωγής της κυκλοφορίας στις οδούς ευθύνης τους και την αποφυγή δημιουργίας κινδύνων ή ζημιών από τη δημόσια κυκλοφορία, σε τρίτα πρόσωπα ή έννομα αγαθά.

Για τους Ο.Τ.Α. Β' Βαθμού, αντίστοιχες αρμοδιότητες για τις οδούς ευθύνης τους, απορρέουν από το συνδυασμό των διατάξεων του άρθρου 8 παρ.1 του Π.Δ/τος 30/1996 «Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης» (ΦΕΚ 21 Α') και του άρθρου 10 παρ.1 του Ν.2696/1999 (Κ.Ο.Κ.) (ΦΕΚ 57 Α').»

Σύμφωνα με τα ανωτέρω οι φορείς συντήρησης του οδικού δικτύου έχουν την αρμοδιότητα τόσο για την τακτική συντήρηση του οδοστρώματος και των συνοδών τεχνικών έργων όσο και για την εξασφάλιση της απρόσκοπτης και ασφαλούς κυκλοφορίας των οχημάτων στο οδικό δίκτυο με την αποκατάσταση της βατότητας και την απομάκρυνση εμποδίων που μπορεί να έχουν προκληθεί εκτός των άλλων και από την εκδήλωση φυσικών ή ανθρωπογενών καταστροφών, στα οποία περιλαμβάνονται το χιόνι, τα πλημμυρικά ύδατα και τα φερτά υλικά, οι εδαφικοί και βραχώδεις όγκοι που έχουν κατολισθήσει, τα ερείπια κατεστραμμένων κτηρίων κ.τ.λ.

Η επικρατούσα κατάσταση στο οδικό δίκτυο, ο έλεγχος κυκλοφορίας, η επιβολή προσωρινών περιορισμών ή απαγορεύσεων κυκλοφορίας σε όλο το οδικό δίκτυο της χώρας, όταν αυτό επιβάλλεται από ιδιαίτερους λόγους ασφαλείας ή σε έκτακτες περιπτώσεις για την αντιμετώπιση τελείως προσωρινών καταστάσεων αποτελεί αρμοδιότητα των κατά τόπους αρμοδίων υπηρεσιών της ΕΛΑΣ σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία (Π.Δ.1/2005, άρθρ. 52 του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας Ν.

2696/1999 – ΦΕΚ 57/Α'/1999, όπως αυτό έχει αντικατασταθεί με την παρ. 9 του άρθρου 48 του Ν. 4313/2014).

Επισημαίνεται ότι, για τα τμήματα του οδικού δικτύου που εντάσσονται στο πρόγραμμα «Δρόμοι Ανάπτυξης» των έργων με Σύμβαση Παραχώρησης του Υπουργείου Υποδομών & Μεταφορών, που έχουν κυρωθεί οι Συμβάσεις Παραχώρησής τους και έχουν παραδοθεί για λειτουργία, το ανωτέρω έργο της ΕΛ.ΑΣ πραγματοποιείται σύμφωνα και με τα προβλεπόμενα στις σχετικές συμφωνίες αστυνόμευσης μεταξύ του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και των παραχωρησιούχων εταιρειών.

Επίσης, ο έλεγχος της επικρατούσας κατάστασης για την καλή λειτουργία του έργου παραχώρησης (επιθεώρηση, επισήμανση και αντιμετώπιση εκτάκτων συμβάντων, λήψη μέτρων ενημέρωσης των χρηστών, διαχείριση κυκλοφορίας, κλπ) πραγματοποιείται και με ευθύνη των παραχωρησιούχων εταιρειών στο οδικό δίκτυο αρμοδιότητάς τους, με άμεση ενημέρωση των κατά τόπους αρμόδιων υπηρεσιών της ΕΛ.ΑΣ.

Διευκρινίζεται ότι η αστυνόμευση του έργου παραχώρησης από την ΕΛ.ΑΣ. είναι ανεξάρτητη από τον έλεγχο της επικρατούσας κατάστασης που πραγματοποιείται από τους παραχωρησιούχους και προβλέπεται στις σχετικές συμβάσεις παραχώρησης και εγχειρίδια λειτουργίας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β2 Κατανομή των αρμοδιοτήτων συντήρησης του οδικού δικτύου

Β.2.1 Κατανομή των αρμοδιοτήτων συντήρησης του οδικού δικτύου

Η κατανομή των αρμοδιοτήτων συντήρησης των ολοκληρωμένων τμημάτων των αυτοκινητοδρόμων βασίστηκε στις αποφάσεις του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ που εκδόθηκαν σε εφαρμογή του Ν.3481/2006 (ΦΕΚ 162/Α/2-8-2006) και επικαιροποιήθηκε με βάση τις χαράξεις των νέων τμημάτων αυτοκινητοδρόμων που κατασκευάστηκαν από τις παραχωρησιούχες εταιρίες του προγράμματος «Δρόμοι ανάπτυξης». Αντίστοιχα η κατανομή των αρμοδιοτήτων συντήρησης του Εθνικού και Επαρχιακού οδικού βασίστηκε στις αποφάσεις των Γενικών Γραμματέων των Κρατικών Περιφερειών που εκδόθηκαν σε εφαρμογή του Ν.3481/2006 (ΦΕΚ 162/Α/2-8-2006) και παρατίθενται στο σχετικό παράρτημα Β του παρόντος και επικυρώθηκε από τις Δ/νσεις Τεχνικών Έργων των Περιφερειών και των Περιφερειακών Ενοτήτων (Πρώην Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων).

Μετά την εφαρμογή του Προγράμματος «Καλλικράτης» (Ν.3852/2010, ΦΕΚ 87/Α'/2010) οι αρμοδιότητες για τη συντήρηση των οδών που ανήκαν στις καταργηθείσες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις (επαρχιακό οδικό δίκτυο) και στις πρώην κρατικές Περιφέρειες (εθνικό οδικό δίκτυο), περιήλθαν πλέον στις νέες Περιφέρειες που συστήθηκαν με τον Ν. 3852/10 και ασκούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες τους (αρθ. 186 παρ.ΙΙ.ΣΤ.1 του Ν.3852/2010).

Η αρμοδιότητα συντήρησης των τμημάτων του οδικού δικτύου που έχει χαρακτηριστεί ως Εθνικό ή Επαρχιακό οδικό δίκτυο και διέρχεται μέσα από οικισμούς προϋφιστάμενους του 1923, χωρίς εγκεκριμένο σχέδιο πόλης ή μέσα στα όρια οικισμών οριοθετημένων σύμφωνα με το από 24.4.1985 Π.Δ. (Φ.Ε.Κ. 181Δ/1985), ανήκει κατά περίπτωση στις Περιφέρειες ή τους οικείους Δήμους ανάλογα με τα όσα αναφέρονται στις αντίστοιχες αποφάσεις των Γενικών Γραμματέων των πρώην κρατικών Περιφερειών ή των Περιφερειάρχων μετά την εφαρμογή του Προγράμματος «Καλλικράτης»¹.

Το υπόλοιπο δημόσιο οδικό δίκτυο, όπως προκύπτει από τις ανωτέρω αποφάσεις, ανήκει στην αρμοδιότητα συντήρησης των Δήμων, εντός των διοικητικών ορίων εκάστου.

Β.2.2 Κατανομή των αρμοδιοτήτων συντήρησης στο εθνικό και επαρχιακό οδικό δίκτυο.

Μετά την εφαρμογή του Προγράμματος «Καλλικράτης» (Ν.3852/2010, ΦΕΚ 87/Α'/2010) οι αρμοδιότητες για τη συντήρηση των οδών που ανήκαν στις καταργηθείσες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις (επαρχιακό οδικό δίκτυο) και στις πρώην κρατικές Περιφέρειες (εθνικό οδικό δίκτυο), περιήλθαν πλέον στις νέες Περιφέρειες που συστήθηκαν με τον Ν. 3852/10 και ασκούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες τους (αρθ. 186 παρ.ΙΙ.ΣΤ.1 του Ν.3852/2010).

Στον Πίνακα 2 του Παραρτήματος Δ του Γενικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης Συνεπειών από την Εκδήλωση Χιονοπτώσεων και Παγετού με την κωδική ονομασία «ΒΟΡΕΑΣ» (ΑΔΑ: 6Δ4Ω46ΜΤΛΒ-Ε67), παρουσιάζονται συνοπτικά οι οργανικές μονάδες των Περιφερειών (Δ/νσεις Τεχνικών Έργων, κλπ) που έχουν αρμοδιότητες συντήρησης στο εθνικό και επαρχιακό οδικό δίκτυο της χώρας, σύμφωνα με τις κανονιστικές πράξεις που έχουν εκδοθεί για το σκοπό αυτό και έχουν κοινοποιηθεί στην ΓΓΠΠ μετά από σχετική αλληλογραφία (6194/17-9-2012 έγγραφο της ΓΓΠΠ).

Β.2.4 Κατανομή των αρμοδιοτήτων συντήρησης στο υπόλοιπο δημόσιο οδικό δίκτυο (δημοτικοί οδοί, κλπ).

Το υπόλοιπο δημόσιο οδικό δίκτυο, όπως προκύπτει από τις αποφάσεις του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ και των Γενικών Γραμματέων των πρώην κρατικών Περιφερειών που εκδόθηκαν σε εφαρμογή του

¹ Οι σχετικές αποφάσεις των Γενικών Γραμματέων των κρατικών Περιφερειών παρατίθενται στο παράρτημα Δ του παρόντος (70-83 σχετικά)

N.3481/2006 (ΦΕΚ 162Α/2-8-2006), ανήκει στην αρμοδιότητα συντήρησης των Δήμων, εντός των διοικητικών ορίων εκάστου.

Σε περίπτωση οδού που διέρχεται από περισσότερους Δήμους, η ευθύνη κατανέμεται τμηματικά σε κάθε Δήμο που η οδός διέρχεται μέσα στα όρια της διοικητικής του ευθύνης

Όσον αφορά τη συντήρηση του οδικού δικτύου των πρώην Δήμων και Κοινοτήτων που συνενώνονται, νοείται ότι η αρμοδιότητα αυτή ασκείται πλέον από τους Δήμους που συνιστώνται με το άρθρο 1 του Ν.3852/2010 (αρθ. 283, παρ.1 του Ν.3852/2010).

Σύμφωνα με το άρθ.1 του ΠΔ 28/1929 «Κωδικοποίηση διατάξεων για κατασκευή-συντήρηση οδών» οι οδοί του κράτους διαιρούνται σε εθνικές, επαρχιακές και δημοτικές ή κοινοτικές και αγροτικές.

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 94 του Ν.3852/2010, στο άρθρο 75 παρ. Ι του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων προστίθεται τομέας υπό στοιχείο η' και υπό τον τίτλο «Αγροτική Ανάπτυξη - Κτηνοτροφία - Αλιεία», στον οποίο περιλαμβάνονται εκτός των άλλων οι αρμοδιότητες μελέτης και εκτέλεσης έργων τεχνικής υποδομής, τοπικής σημασίας, που αφορούν στη γεωργία, την κτηνοτροφία και την αλιεία και ιδίως αυτών που σχετίζονται με την αγροτική οδοποιία, την κατασκευή λιμνοδεξαμενών, τα έργα βελτίωσης βοσκοτόπων και τα εγγειοβελτιωτικά έργα.

Στο πλαίσιο αυτό και με βάση τα ανωτέρω, η συντήρηση του αγροτικού οδικού δικτύου και κατά συνέπεια η αποκατάσταση αυτού από ζημιές οι οποίες προκλήθηκαν από έντονα καιρικά φαινόμενα, ανήκει στην αρμοδιότητα συντήρησης των Δήμων, εντός της χωρικής τους αρμοδιότητας

Η αρμοδιότητα συντήρησης των τμημάτων του οδικού δικτύου που έχει χαρακτηριστεί ως Εθνικό ή Επαρχιακό οδικό δίκτυο και διέρχεται μέσα από οικισμούς προϋφιστάμενους του 1923, χωρίς εγκεκριμένο σχέδιο πόλης ή μέσα στα όρια οικισμών οριοθετημένων σύμφωνα με το από 24.4.1985 Π.Δ. (Φ.Ε.Κ. 181Δ/1985), ανήκει κατά περίπτωση στις Περιφέρειες ή τους οικείους Δήμους ανάλογα με τα όσα αναφέρονται στις αντίστοιχες αποφάσεις των Γενικών Γραμματέων των πρώην κρατικών Περιφερειών ή των Περιφερειάρχων μετά την εφαρμογή του Προγράμματος «Καλλικράτης»².

Εξαιρέση αποτελούν σύμφωνα με το άρθρο 205 του Ν. 3852/2010 οι Δήμοι της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου με πληθυσμό μικρότερο από 4.000 κατοίκους³ στους οποίους, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα στον Περιφερειάρχη, από τον οικείο δήμο, ύστερα από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του, η εκτέλεση έργων και μελετών, συνεπώς και η συντήρηση του υπόλοιπου οδικού δικτύου (δημοτικοί οδοί κ.τ.λ.) αποτελεί αρμοδιότητα της Δ/σης Τεχνικών Έργων των Περιφερειακών Ενοτήτων Κυκλάδων και Δωδεκανήσου αντίστοιχα.

Ειδικότερα για τους Δήμους των Περιφερειών Βορείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου και Ιονίου (Νησιωτικοί Δήμοι) και για τις **αρμοδιότητες κατασκευής, συντήρησης και ανακαίνισης των οδών** των οποίων η συντήρηση άνηκε στην αρμοδιότητα της Κρατικής Περιφέρειας και των αντίστοιχων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων (αρθ. 204 περ. Ε.1. του Ν. 3852/2010), μέχρι την έκδοση των σχετικών αποφάσεων⁴ για το χρόνο έναρξης άσκησης τους από τους Δήμους, συνεχίζουν να έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 206 του Ν.3852/2010, δηλαδή οι

² Οι σχετικές αποφάσεις των Γενικών Γραμματέων των κρατικών Περιφερειών παρατίθενται στο παράρτημα Δ του παρόντος (70-83 σχετικά)

³ Για την Περιφερειακή Ενότητα Κυκλάδων εξαιρούνται οι Δήμοι Κέα, Κύθνος, Σέριφος, Σίφνος, Μήλος, Κίμωλος, Ίος, Σίκινο, Αντίπαρος, Φολέγανδρος, Ανάφη, Αμοργός, ενώ για την Περιφερειακή ενότητα Δωδεκανήσου εξαιρούνται οι Δήμοι Κάσου, Μεγίστης, Χάλκης, Σύμης, Τήλου, Νισύρου, Αστυπάλαιας, Πάτμου, Λειψών και Αγαθονησίου, δηλ. όλοι οι Δήμοι πλην των Δήμων Ρόδου, Κω, Καλύμνου, Λέρου και Καρπάθου.

⁴ Ο χρόνος έναρξης άσκησης από τους Δήμους των αρμοδιοτήτων κατασκευής, συντήρησης και ανακαίνισης των οδών των οποίων η συντήρηση άνηκε στην αρμοδιότητα της Κρατικής Περιφέρειας και των αντίστοιχων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, που τους μεταβιβάζονται στο πλαίσιο των οριζομένων στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 206 του Ν.3852/2010, κατά τη διάρκεια εφαρμογής του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013 – 2016, ως ισχύει, καθορίζεται αναλόγως με σχετικές αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών και του Υπουργού Οικονομικών σε ζητήματα αρμοδιότητάς του, καθώς και κάθε άλλο καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, όπου συντρέχει περίπτωση, έπειτα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος (ΚΕΔΕ) (ΠΝΠ 31-12-2012, ΦΕΚ 256/Α'/2012) - Ν.4147/13, ΦΕΚ 98/Α'/2013). Με τις αποφάσεις αυτές, ρυθμίζονται και ζητήματα μεταφοράς προσωπικού και απόδοσης των ανάλογων οικονομικών πόρων, που απαιτούνται για την άσκηση των αρμοδιοτήτων που μεταβιβάζονται στους Δήμους, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο ειδικό, τεχνικό, λεπτομερειακό ζήτημα (ΠΝΠ 31-12-2012, ΦΕΚ 256/Α'/2012) - Ν.4147/13, ΦΕΚ 98/Α'/2013).

αρμοδιότητες του άρθρου 204 **ασκούνται από την Περιφέρεια**, κατά παρέκκλιση της προβλεπόμενης σε αυτό σχετικής προθεσμίας (παρ 1, του αρθ. 31 του Ν.4257/14, ΦΕΚ 93/Α'/2014).

Σημειώνεται (όπως έχει ήδη αναφερθεί) ότι στην έννοια της συντήρησης του ανωτέρω οδικού δικτύου συμπεριλαμβάνεται και η αντιμετώπιση προβλημάτων από χιονοπτώσεις και παγετό (χειμερινή συντήρηση).

Χάρτες αποτύπωσης αρμοδιοτήτων συντήρησης οδικού δικτύου ανά περιφέρεια βρίσκονται αναρτημένοι στην ιστοσελίδα της ΓΓΠΠ σε ηλεκτρονική μορφή (αρχεία pdf) και σε διαστάσεις εκτύπωσης από Α1 έως Α0 στην ενότητα «Θεματικοί Χάρτες Σχεδίων Πολιτικής Προστασίας».

Στους ανωτέρω χάρτες απεικονίζεται ως υπόβαθρο η διοικητική διαίρεση σε επίπεδο Δήμου, καθώς και το οδικό δίκτυο κατανεμημένο ανά φορέα αρμοδιότητας συντήρησης (Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, Εταιρίες Παραχώρησης, Περιφέρειες, Δήμοι).

Νοείται ότι το λοιπό οδικό δίκτυο που δεν αποτυπώνεται στους χάρτες υπάγεται στις αρμοδιότητες του Δήμου